

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ระหว่างวันที่ 4 – 14 มีนาคม 2540 ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปเก็บข้อมูลภาคสนามซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา วิธีปฏิบัติภาคสนามทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Field Methods) ของภาคปลาย ปีการศึกษา 2539 ณ บ้านใหม่สามัคคี ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านเป็นชนกลุ่มน้อยเชื้อสายคะฉิ่นที่พูดภาษาจิงผะ (Jinghpaw') เป็นภาษาแม่

ในชีวิตประจำวันปกติของชนเผ่าคะฉิ่นจะสื่อสารกันด้วยภาษาพูดเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสังคมคะฉิ่นดั้งเดิมเป็นสังคมมุขปาฐะ ภาษาเขียนอาจจะไม่จำเป็นมากสำหรับการสื่อสารในสังคมคะฉิ่นดั้งเดิม แต่ในด้านานคะฉิ่นมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับระบบการเขียนของคะฉิ่นว่าระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นมีมาตั้งแต่ดั้งเดิมแล้ว Hertz (1935:56) กล่าวว่า ในสมัยโบราณชนชาติคะฉิ่นได้รับการประทานตัวอักษรมาจากทวดสวรรค์ ชื่อ Ningawn Wa Magam เมื่อได้รับมาแล้วก็รักษาไว้อย่างดี แต่เมื่อคนคะฉิ่นต้องประสบกับภาวะแห้งแล้งและขาดแคลนอาหาร ผู้คนล้มตาย จึงต้องนำตัวอักษรเหล่านั้นมาประกอบอาหารเพื่อยังชีพ ตั้งแต่นั้นมาคนคะฉิ่นเลยไม่มีตัวอักษรและระบบการเขียนของตนเอง จนกระทั่งในศตวรรษที่ 19 คณะมิชชันนารีเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์กับบรรดาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Smalley (1994:215) กล่าวว่าเมื่อคณะมิชชันนารีเข้ามาเผยแผ่ศาสนา ก็ได้คิดที่จะสร้างระบบการเขียนให้กับชนกลุ่มน้อยที่ไม่มีระบบการเขียน ระบบการเขียนที่สร้างขึ้นมานี้ได้ใช้อักษรโรมัน เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้สามารถอ่านพระคัมภีร์ไบเบิลที่เขียนเป็นภาษาของตนเอง คณะมิชชันนารีใช้วิธีการศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ โดยการเข้าไปใช้ชีวิตในชุมชนภาษาเหล่านั้น จนกระทั่งใช้ภาษาได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา แล้วจึงสร้างระบบการเขียนให้กับภาษาต่าง ๆ โดยที่มีเพียงมิชชันนารีส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความรู้ทางภาษาศาสตร์เพื่อใช้ในการสร้างระบบการเขียน มิชชันนารีเหล่านี้ได้รับการฝึกฝนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเผยแผ่ศาสนามาก่อน

ระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรโรมันสร้างขึ้นโดย Ola Hanson ประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 (Yaw, 1996:2) อาจจะสร้างขึ้นตามกฎเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ ซึ่ง Pike (1947:208) กล่าวไว้ว่า การสร้างสัญลักษณ์แทนเสียงที่มีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์แต่ละเสียงในภาษาจะต้องแทนด้วยสัญลักษณ์เพียงตัวเดียว แต่เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 100 ปีก็อาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาดังที่ Lehmann (1992:123) กล่าวว่า “เมื่อเปรียบเทียบภาษาในสองช่วงเวลาพบว่าความสัมพันธ์ของหน่วยภาษาจะเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการ

เปลี่ยนแปลงในภาษา การเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียงจะมีผลกระทบต่อระบบเสียงในภาษา ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของหน่วยเสียง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสัญลักษณ์ที่ใช้แทนหน่วยเสียงในระบบการเขียน” ซึ่งระบบการเขียนภาษาละตินที่เป็นอักษรโรมันที่สร้างขึ้นเมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมา อาจจะมีสัญลักษณ์ไม่ตรงกับหน่วยเสียงภาษาละตินที่พูดในปัจจุบัน คือ มีจำนวนสัญลักษณ์มากกว่าหรือน้อยกว่าหน่วยเสียง และปัญหาประการหนึ่งที่ผู้วิจัยพบว่าเป็นข้อบกพร่องของระบบการเขียนภาษาละตินโดยใช้อักษรโรมัน คือ ไม่มีสัญลักษณ์แทนเสียงวรรณยุกต์ ภาษาละตินเป็นภาษามีวรรณยุกต์ ดังนั้นควรจะมีสัญลักษณ์แทนเสียงวรรณยุกต์ ซึ่ง Gudschinsky (1970:445) กล่าวไว้ว่า “ในระบบการเขียนภาษาที่มีวรรณยุกต์จะต้องมีสัญลักษณ์แทนเสียงวรรณยุกต์ด้วย”

ปัจจุบันนี้ชนเผ่าละตินได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น และมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาไทยด้วย วิไลพร ชะมะผลิน (2525:15) กล่าวว่า แต่เดิมชาวเขาตั้งหมู่บ้านอยู่บนที่สูง ในลักษณะโคดเคี้ยวไม่มีหมู่บ้านใกล้เคียง มีการอพยพโยกย้ายหมู่บ้านบ่อยเมื่อประสบปัญหาที่ทำกิน ทั้งสภาพภูมิศาสตร์และการคมนาคมยากลำบาก ชีวิตประจำวันจึงผูกอยู่กับจารีต ประเพณีและวิธีการทำกินในแบบยังชีพช่วยเหลือตนเอง และเป็นการยากลำบากที่ทางราชการจะเข้าไปพัฒนาและส่งเสริมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการศึกษา ก็ยังไม่มีการศึกษาภาคบังคับตาม พ.ร.บ. การประถมศึกษา ก่อนที่หน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจะเข้าไป ชาวเขารู้ภาษาไทยกันน้อย ภาษาที่ใช้เป็นภาษาประจำเผ่าที่มีแต่ภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน เว้นแต่บางหมู่บ้านที่หันไปนับถือศาสนาคริสต์จะมีภาษาเขียนที่ใช้อักษรโรมัน เมื่อชาวเขาเหล่านี้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับบุคคลภายนอก โดยเฉพาะคนไทยมากขึ้น ทำให้ชาวเขาได้มีโอกาสเรียนรู้และพูดภาษาไทยมากขึ้น ชาวเขาจึงเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มความสามารถของตนให้มีทักษะในการอ่านและเขียนภาษาไทย เพื่อว่าจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี

Smalley(1994:448) ได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของระบบการเขียนภาษาชนกลุ่มน้อยโดยใช้อักษรไทยไว้ว่า หากถึงเห็นถึงการพัฒนาด้านการศึกษาในอนาคต และการเชื่อมโยงทักษะการอ่านจากภาษาชนกลุ่มน้อยไปสู่การอ่านภาษาประจำชาติ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ควรได้เรียนการอ่านจากชุดตัวอักษรเพียงชุดเดียว ซึ่งจะช่วยให้ชนกลุ่มน้อยมีความสามารถในการจำแนกตัวอักษรทั้งในภาษาของตนเองและสามารถเชื่อมโยงไปยังชุดตัวอักษรในภาษาประจำชาติได้ และยังให้เหตุผลอีกว่าการเรียนการอ่านภาษาชนกลุ่มน้อยด้วยตัวอักษรไทยนั้นเป็นการเปิดทางไปสู่การเรียนภาษาไทยได้ง่ายขึ้น

ผู้วิจัยมีโอกาสได้สนทนากับอาจารย์สุรีย์พร โพรสันต์ซึ่งเป็นครูสอนที่โรงเรียนบ้านหนองเขี้ยว ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ อาจารย์สุรีย์พรได้กล่าวถึงปัญหาของเด็กนักเรียนที่เข้ามาเรียนที่โรงเรียนนี้ เด็กนักเรียนส่วนมากเป็นชนกลุ่มน้อย ประกอบด้วย อาข่า ลาฮู ลัวะ และละติน ปัญหาที่ประสบคือ เด็กนักเรียนชาวเขาเหล่านี้มีปัญหาในการเรียนภาษาไทยที่ล่าช้ากว่านักเรียนไทยในระดับเดียวกัน ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุจากเด็กเหล่านี้ไม่คุ้นเคยกับตัวอักษรไทย ซึ่งแตกต่างจาก

ระบบการเขียนในภาษาตนเอง สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และโสภณา ศรีจำปา (2533:2) กล่าวว่า ปัญหาในการเรียนภาษาไทยที่ล่าช้าของนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยมักจะเกิดขึ้นเสมอในชุมชนที่พูดภาษาต่างไปจากภาษาราชการซึ่งใช้ในโรงเรียน สำหรับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องอุปสรรคทางด้านภาษานั้น ในทางปฏิบัติทางโรงเรียนต้องจัดครูที่พูดภาษาเดียวกับนักเรียนเป็นผู้สอนชั้นประถมต้นเพื่อให้เด็กเรียนภาษาไทยได้เร็วขึ้น หากมีการจัดการศึกษาเชื่อมโยงในระบบทวิภาษาคือ การเรียนภาษาตนเองเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การเรียนภาษาราชการหรือภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ระบบการเขียนภาษาชนกลุ่มน้อยโดยใช้ตัวอักษรไทยจะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการศึกษาทั้งในระบบ โรงเรียนและการศึกษานอกระบบ อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ชนกลุ่มน้อยได้เริ่มเรียนรู้หนังสือด้วยภาษาของตนเองแล้วเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ภาษาไทยได้ง่ายและเร็วขึ้น

จากเหตุผลและความจำเป็นข้างต้น ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะสร้างระบบการเขียนภาษาคะฉิ่นโดยใช้อักษรไทย ด้วยการนำหลักเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์ในการวิเคราะห์ระบบเสียงและสร้างระบบการเขียน อันจะทำให้ระบบการเขียนที่สร้างขึ้นมานี้เป็นระบบการเขียนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งเป็นคนคะฉิ่นที่เกิดและเติบโตในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์ระบบเสียงภาษาคะฉิ่นจากระบบการเขียนที่ใช้อักษรโรมัน
2. วิเคราะห์ระบบเสียงภาษาคะฉิ่นของผู้พูดที่อยู่ประเทศไทย
3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระบบเสียงภาษาคะฉิ่นในปัจจุบันกับที่สะท้อนจากระบบการเขียนที่ใช้อักษรโรมัน
4. เสนอคำอธิบายความแตกต่างที่ระบุไว้ในข้อ 3
5. เสนอระบบเสียงภาษาคะฉิ่นด้วยอักษรไทย โดยใช้ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์

สมมติฐาน

1. ระบบเสียงภาษาคะฉิ่นที่ใช้อักษรโรมันไม่ตรงกับระบบเสียงของภาษาคะฉิ่นที่พูดอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน
2. ความต่างระหว่างระบบเสียงภาษาคะฉิ่นในปัจจุบันกับที่สะท้อนจากระบบการเขียนที่ใช้อักษรโรมันเกิดจากปัจจัยเชิงประวัติ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาระบบเสียงภาษาคะฉิ่นจากทั้งระบบการเขียนโดยใช้อักษรโรมันและจากการเก็บข้อมูลกับผู้บอกภาษาอายุระหว่าง 20 – 25 ปี 2 คน เป็นชาย 1 คนและ หญิง 1 คน ผู้บอกภาษาทั้ง 2 คนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เกิดและเติบโตในประเทศไทย โดยใช้รายการคำจำนวน 1,074 คำ

นิยามศัพท์

ภาษาคะฉิ่นในงานวิจัยนี้ หมายถึง ภาษาจิงผะ (Jinghpaw') ในตระกูลภาษาทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) สาขาย่อยคะฉิ่น (Kachinish) ซึ่งเป็นภาษาแม่ของคนคะฉิ่นเชื้อสายจิงผะ ภาษาจิงผะเป็นภาษากลาง (lingua franca) ของคนที่อยู่ในรัฐคะฉิ่น ที่มีประชากรหลายชาติพันธุ์ อันได้แก่ จิงผะ มาร์ อัดซี ลาซี เการี และลีซู

phoneme-based script คือ ระบบการเขียนที่ใช้สัญลักษณ์ 1 สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียง 1 หน่วยเสียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและสร้างระบบการเขียนภาษาชนกลุ่มน้อยโดยใช้อักษรไทย
2. เป็นประโยชน์ในการเรียนภาษาคะฉิ่นและภาษาไทยของคนคะฉิ่น